

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. ЛАЗАРЯНА

Факультет "Економіко - гуманітарний"
Кафедра "Філологія та переклад"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
професор

Б. Є. Боднар
Б. Є. Боднар

« 08 »

08

2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Статус дисципліни – вибіркова
Обсяг – 3 кредити ЄКТС

Дисципліна є компонентою освітньої програми:

Шифр галузі	Код і назва спеціальності	Назва ОП	Код навчальної дисципліни
03 Гуманітарні науки	035 Філологія	«Германські мови та літератури (переклад включно)»	ВБ 14.2

Форма підсумкового контролю – **екзамен**

м. Дніпро – 2021

Розробник робочої програми «Комунікативні стратегії при перекладі»
канд.філол.наук, доцент кафедри«Філологія та переклад»

В.Л.Галацька

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри «Філологія та переклад»
«04_»_06_2021 р., протокол №14.

Завідувач кафедри Філологія та переклад
д-р філос. н.,професор

(підпис)

Т.І.Власова

Розглянуто та схвалено вченою радою економіко-гуманітарного факультету

«29_»_06_2021 року, протокол №8.

Голова доц.

(підпис)

Т. В. Полішко

ПОГОДЖЕННЯ:

Робоча програма дисципліни відповідає нормативам навчального плану

Начальник навчального відділу

Л.С.Андрашко

«01_»_09_2021р.

Робоча програма дисципліни відповідає вимогам нормативно-методичних документів

Начальник навчально-методичного відділу

С. М. Гончаренко

«07_»_09_2021р.

1. Мета навчальної дисципліни

У курсі навчальної дисципліни «Комунікативні стратегії при перекладі» системно вивчаються новітні (демастифікація, фореїнізація) та традиційні перекладні стратегії, здатні найбільш адекватно передати зміст текстів (наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, художнього). Майбутні магістри опановують поняття «комунікація», «комунікативна стратегія й тактика», «комунікаційний ланцюг», важливі для розуміння курсу та міждисциплінарного підходу до проблемного поля перекладознавства.

Метою дисципліни є формування у студентів навичок застосування комунікативних стратегій і тактик у процесі перекладу текстів різних стильових характеристик та змістового наповнення. Окреме місце посідає питання перекладного тексту як соціокультурного феномена, поняття дискурсу, контексту, концепту в перекладацькому арсеналі

Надання компетентностей, необхідних для конкурентоспроможності випускників як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку праці.

Метою дисципліни є досягнення компетентностей, які базуються на зазначених в освітньо-професійній програмі (ОП):

- 1.Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
  - 2.Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
  - 3.Здатність працювати в команді та автономно.
  - 4.Здатність спілкуватися іноземною мовою.
  - 5.Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.
  - 6.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо для вирішення професійних завдань.
- ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- ФК 13. Знання прийомів передачі преціозної лексики, транслітерації та транскрибування загальних та власних імен.

Навчальна дисципліна сприяє розвитку таких соціальних навичок (softskills): тайм-менеджмент (ОН 1), властивість приймати рішення (ОН 2), чітке формулювання цілей (ОН3), позитивне мислення (ОН 4), зрозуміле формулювання думки (КН 1), здатність модерувати наради (обговорення) (КН 2), аргументація відповідей (КН 3), урахування всіх точок зору (КН4), здатність працювати в команді (УН 1), розвиток членів команди (УН 3), уникнення конфліктів (УН 4).

2. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, які потрібні для вивчення дисципліни «Комунікативні стратегії при перекладі»	
ВБ.16.01	Лінгвокультурологічні, психологічні та жанрові теорії перекладу
ВБ.16.02	Переклад та редагування науково-технічних текстів
ВБ.16.03	Теорія і практика перекладу з третьої іноземної мови

Дисципліни, вивчення яких спирається на дисципліну « Комунікативні стратегії при перекладі»

ВБ 13.01	Соціолінгвістичні і прагматичні проблеми перекладу.
ВБ.13.2	Методологія та організація наукових досліджень
ВБ.13.3	Переклад нормативних документів міжнародних транспортних організацій
ОК 6	Лінгвокультурологічні, психологічні та жанрові теорії перекладу

3.Очікувані результати навчання

Дисципліна « Комунікативні стратегії при перекладі» повинна забезпечити такі результати навчання (згідно з ОП).

Програмні результати навчання (ПРН)	
Знання і розуміння:	
ПРН 2.	<u>Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного та наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами.</u>
ПРН 4.	<u>Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.</u>
ПРН 10.	<u>Характеризувати теоретичні засади(концепції, категорії,принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</u>

Застосування знань і розумінь:	
ПРН 7	Застосовувати знання про експресивні, логічні засоби мови та техніку мовлення для запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації
ПРН 11.	<u>Демонструвати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації.</u>

Аналіз і синтез	
ПРН 12.	Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

Очікувані результати навчання (ОРН), які повинні бути досягнуті після опанування дисципліни « Комунікативні стратегії при перекладі»

№	ОРН	Рівень	Шифр ПРН
1	Застосовувати знання з теорії комунікації для характеристики перекладних стратегій	II, III	ПРН 2, 7
2	Продемонструвати вміння організувати процес свого навчання і самоосвіти.	I, III	ПРН 2
3	Використовувати теоретичні знання з культурології для тлумачення перекладу як соціокультурного феномена	II, III	ПРН 4, 7, 12
4	Застосувати знання філософської термінології для пояснення дискурсу, контексту	III	ПРН 10
5	Використання знань з теорії перекладу для застосування стратегій демасифікації та фореїнізації.	III	ПРН 11
6	Вміти застосовувати метакомунікативні стратегії в перекладацькій діяльності.	IV	ПРН 12
7	Використовувати знання проблеми тексту у літературній теорії (дискурс, інтертекстуальність, наратологія) для соціокомунікативної діяльності.	III	ПРН 11
8	Використовувати знання культурологічної термінології для розуміння специфіки перекладацької діяльності.	III	ПРН 2, 12

4.Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЕКТС	Очікувані результати навчання
A	I. Студент відмінно орієнтується в поняттях теорії комунікації: комунікаційний ланцюг, комунікативна стратегія, тактика, концептах та поняттях культури та цивілізації, ґрунтовно володіє поняттям «концепт», «дискурс» у культурології, філософії, філології. Студент повинен безпомилково характеризувати комунікативні стратегії й тактики, вміти застосовувати їх найбільш адекватно для перекладу текстів.
B	Студент в основному орієнтується в засадах теорії комунікації, застосовує культурологічну термінологію, знає основні комунікативні та метакомунікативні стратегії й тактики, допускаючи незначні неточності у відповідях.
C	В основному студент опановує терміни теорії комунікації, вміє застосовувати їх для характеристики перекладних стратегій, орієнтується в поняттях дискурсології, нарації, концептології..
D	Студент поверхово володіє поняттями теорії комунікації, не виявляє розуміння перекладних стратегій і тактик. Він не може логічно узагальнити засади системного підходу до вивчення дисципліни, не вміє віднайти й

	застосувати комунікативні стратегії у практиці перекладу.
E	Студент досить поверхово володіє навчальним матеріалом з теорії та практики перекладу, застосування комунікативних стратегій у процесі перекладацької діяльності, має слабку уявлення про суть предмета.
FX- F	Студент демонструє істотну обмеженість знань термінології теорії комунікації, перекладознавства, не вміє застосовувати знання про комунікативні стратегії у процесі перекладу текстів різного змісту.

Досягнення вищих оцінок за шкалою ЄКТС базується на досягнутих нижчих.

5. Види діагностування результатів навчання

Вид контролю	Бал
ПК1	20
МК1	25
ПК2	25
МК2	30

Співставлення шкал оцінювання

Екзамен, диференційований залік, курсова робота/проект

Бал	Оцінка ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою	
		Відмінно	Відмінно
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно
82 – 89	B	Добре	дуже добре
75 – 81	C		Добре
67 – 74	D	Задовільно	Задовільно
60 – 66	E		Достатньо
35 – 59	Fx	Незадовільно	незадовільно з повторним складанням контрольного заходу
1-34	F		незадовільно з повторним вивченням дисципліни

6. Розподіл навчального часу для денної форми навчання

Форми освітнього процесу	Семестр Другий				Усього	
	I половина		II половина			
	Год		ак. год		ак. год	кр. ECTS
Загальний обсяг за навчальним планом	45	1,5	45	1,5	90	3
Начальні заняття:						
– лекції	8		8		16	
– лабораторні заняття						
– практичні заняття	8		8		16	
Самостійна робота:	26		26		52	
– підготовка до навчальних занять	8		8		16	
– опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	5		4		9	
– підготовка до контрольних заходів та їх складання	13		14		27	
Контрольні заходи			Екзамен			
Модульний контроль						

Терміни поточного контролю результатів занять та самостійної роботи

Семестр	Вид контролю	Кількість балів за 100-бальною шкалою
Другий	ПК 1	20
	МК1	25
	ПК 2	25
	МК2	30

7. Зміст дисципліни

Тема	Обсяг, години	СН
Змістовий модуль 1. Поняття «комунікація», «комунікаційний ланцюг», «передавальний пристрій» у сучасній комунікативістиці. Форми вербальної комунікації. Перекладач як посередник між «чужим» і «своїм». Мовна особистість письменника та перекладача. Переклад як демонстрація ціннісно-орієнтаційної функції культури. Принципи демасифікації як комунікативної перекладної стратегії.	8	
Лекції		
Лекція 1. Поняття «комунікація», «комунікаційний ланцюг», «передавальний пристрій» у сучасній комунікативістиці	н2	ОН2

Лекція 2. Форми вербальної комунікації. Мовна особистість письменника та перекладача.	2	ОНЗ
Лекція 3. Перекладач як посередник: «своє» та «чуже». Переклад як демонстрація ціннісно-орієнтаційної функції культури.	2	КНЗ
Лекція 4. Принципи демасифікації як комунікативної перекладної стратегії.	2	КН1
Практичні заняття	8	ОНЗ
Практичне заняття 1. Поняття «комунікація» та «комунікаційний ланцюг» як стратегічні для теорії перекладу.	2	УН1
Практичне заняття 2. Складові вербальної комунікації. Концепт і дискурс у перекладацькому доробку.	2	ОН2 УН3
Практичне заняття 3. Роль перекладача як посередника між «своїм» і «чужим»	2	КН1
Практичне заняття 4. Комунікативні стратегії й тактики в теорії мовної комунікації.	2	УН1
Самостійна робота	26	
Підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять)	8	ОН1 ОН3
Підготовка до контрольних заходів та їх складання	13	УН1 КН1
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	5	КН3
Змістовий модуль 2. Форейнізація в сучасному перекладацькому арсеналі: до історії питання. Кооперативна стратегія теорії комунікації та її екстраполяція на перекладацьку діяльність. Комунікативні стратегії при перекладі художнього тексту. Метакомунікативні стратегії в мовознавстві та перекладознавстві.		
Лекції	8	ОН1
Лекція 5. Форейнізація у сучасному перекладацькому арсеналі: до історії питання..	2	КН3
Лекція 6. Кооперативна стратегія теорії комунікації та її екстраполяція на перекладацьку діяльність..	2	УН3
Лекція 7. Комунікативні стратегії при перекладі художнього тексту.	2	ОН3
Лекції 8. Метакомунікативні стратегії в мовознавстві та перекладознавстві.	2	КН1
Практичні заняття	8	КН4
Практичне заняття 5. Стратегія демасифікації в художній практиці відомих майстрів перекладу..	2	УН3

Практичне заняття 6. Фореїнізація як продуктивна комунікативна стратегія в сучасному перекладі..	2	ОН4
Практичне заняття 7. Кооперативна перекладацька стратегія.	2	ОН3
Практичне заняття 8. Перекладний текст як результат та одиниця комунікації..	2	КН1
Самостійна робота	26	
Підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять)	8	ОН1 ОН3
Підготовка до контрольних заходів та їх складання	14	УН1 КН1
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	КН3
Усього годин/кредитів ECTS	90/3,0	

8. Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

Номер Теми	Назва розділу (теми) та його зміст	Обсяг, Годин	Література
1	«Комунікативний паспорт» мовця та його значення для перекладацької діяльності..	3	Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К.: Академія, 2004. – 220 с.
2	Переклад та ціннісно-орієнтаційна функція культури..	3	Власова Т.І., Білан Н.І. Міжкультурна комунікація і переклад. – Д.: ДНУЗТ ім. В. Лазаряна, 2010. – 50 с.
3	Мовна особистість письменника і перекладача.	3	Семенюк О.А., Паратчук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації. –

9. Методи навчання

Для вивчення дисципліни використовуються словесні, інноваційні, наочні та практичні методи. Програма спрямована на розвиток загальних навичок критичного мислення, вирішення проблем, презентації ідей тощо. Таким чином розвивається загальнокультурна, комунікативна компетенції студентів, а, отже, і їхня здатність до самостійного осмислення комунікативних стратегій і тактик у процесі перекладу текстів різних стилів і жанрів.

Лекції з використанням електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (презентації, схеми, відео- й аудіозаписи тощо), що призначені для супроводу навчального процесу. На лекціях застосовується інтерактивний метод запитань і відповідей, що сприяє активному засвоєнню студентами фактів, нових понять та визначень, пропонує вивчення дисципліни в проблемному аспекті.

Підготовка до лекції передбачає опрацювання матеріалу попередньої лекції за конспектом, підручником, джерелами електронної мережі.

Практичні заняття включають різні види діяльності (відповіді на запитання за темою лекції, створення презентацій, виконання реферативних доповідей, виконання творчих завдань) з використанням електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (презентації, відео- та аудіо- записи). Тема заняття визначається програмою.

Підготовка до практичних занять передбачає опрацювання матеріалу попередніх тексті й практичного заняття та додаткових завдань.

Самостійна робота передбачає проведення самостійного дослідження, роботу з джерелами, створення презентацій або написання творів за індивідуальними темами згідно з програмою дисципліни.

Підготовка до контрольних заходів та їх складання передбачає повторення матеріалу відповідно до змісту дисципліни.

Під час підготовки до аудиторних занять та контрольних заходів (створення презентацій та ін.) студенти отримують розвиток наступних соціальних навичок:

- уміння керувати власним часом (ОН 1 тайм-менеджмент), чому сприяє встановлення контрольних термінів виконання завдань (так званий deadline або реченець);
- здатність приймати рішення (ОН 2) розвивається та реалізується студентами під час виконання завдань, де студенти аргументують вибір матеріалів для висвітлення проблемної теми;
- уміння чітко формулювати цілі (ОН 3) розвивається у студентів під час підготовки до практичних занять та контрольних заходів;
- здатність зрозуміло формулювати думки (КН 1) усно і письмово формується на аудиторних заняттях під час спілкування з викладачем та студентами, а також у процесі підготовки до практичних занять та контрольних заходів.

Оцінювання знань здійснюється за результатами двох модульних контролів (МК1+МК2).

10. Методи елнтролю та діагностування знань

Вид контролю	Метод демонстрування результатів навчання	Бал
ПК1	Письмова відповідь на питання першого змістового модуля	20
МК1	Творче завдання «Стратегія демасифікації у процесі	25

	перекладу наукового тексту».	
ПК2	Письмова відповідь на питання другого змістового модулю.	25
МК2	Творче завдання « Перекладач як посередник: «своє» та «чуже».	30
	Усього	100

Рекомендована література

Основна.

- 1.Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики./Ф.С.Бацевич.-К.:Академія, 2004. -220 с.
- 2.Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації /О.А. Семенюк, В.Ю. Паращук.-К.: Академія, 2010.-240 с.
- 2.Власова Т.І.,Білан Н.І. Міжкультурна комунікація та переклад. Методичні вказівки до курсів теорії та практики перекладу/ Т.А.Власова, Н.І. Білан. –Д.:ДНУЗТ,2010.-50 с..
- 3.Різун В.В. Теорія масової комунікації. –К.:ВЦ Просвіта, 2008.-260 с.
- 4.Габермас Ю. Комунікативна дія і дискурс // Ситниченко Л.Першоджерела комунікативної філософії.-К.:Либідь,1996. -170 с.

Додаткова.

- 1.Ільченко О.М. Етикет англomовного наукового дискурсу /О.М. Ільченко. К.:Політехніка, 2002.- 170 с.
2. Москаленко А.З., Губерський Л.В.,Іванов В.Ф., Вергун В.А. Масова комунікація. –К.:Либідь, 1997.-210 с.
- 3.Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Е.А.Селиванова. –К.:Брама, 2004.- 185 с.
4. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації /Г.Г.Почепцов. –К.:Спілка рекламистів України,1996. -570 с.
5. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства /М.П.Кочерган. –К.:Академія, 2002. -368 с.

Інформаційні ресурси:

Міжкультурна комунікація/<https://stud.com.ua>
Види і форми міжкультурної комунікації/<https://journ.lnu.edu.ua>
Рівноправність культур/<https://fpmv.kubg.edu.ua>